

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Troost, troost mijn volk!

Jesaja 40:1, 2

Troosten is wat anders, is meer dan meelevens! Hoe goed het ons ook kan doen, wanneer mensen hartelijk met ons meelevens, wanneer wij in verdriet of rouw zijn gedompeld, toch kunnen mensen ons dan niet echt troosten. Zij kunnen ons namelijk niet iets geven, dat tegen het gemis opweegt, dat het gemis volledig opheft en vergoedt. Dat kan God alleen door de Heilige Geest! De Heilige Geest is de Trooster. En Hij troost met Christus, Die wonden kan balsemen, Die alle smart kan helen, Die elke leegte kan vervullen, Die uit alle nood kan uithelpen, Die Zelf het antwoord is op alle vragen van het hart, dat naar God dorst, dat verlangt naar vrede, naar verzoening, naar gemeenschap met God.

Ja, de Heilige Geest troost Gods volk met Christus, Die gegeven is tot wijsheid van God, tot rechtvaardigheid, tot heiligmaking, tot volkomen verlossing.

De profeet Jesaja, wel genoemd de evangelist van het Oude Testament, mag Israël, Gods volk, dan ook troosten, en kan het volk ook alleen troosten, door in Gods Naam heen te wijzen naar de komende Christus.

Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen.

Nadat de profeet nog aan koning Hiskia het oordeel van de ballingschap had moeten aankondigen, mag hij nu profeteren het einde van, de verlossing uit de ballingschap. Wat een overgang! De tijd van de wraak is voorbij; het jaar van het welbehagen is aangebroken. Een ogenblik was er in Gods toorn, een leven zal er zijn in Zijn goedgunstigheid!

Er is een drang in het hart van God om te troosten. Vandaar dat dubbele: "Troost, troost!" En dan dat tere "Mijn

volk"! God gedenkt Zijn verbond! Het is immers het wezen van het verbond: Ik, uw God; gij *Mijn* volk!

Troost, troost *Mijn* volk, zal *ulieder* God zeggen! En dan verder "Spreekt naar het hart van Jeruzalem! Naar het hart! God wil met Zijn troost het hart van Zijn volk bereiken. Het hart van Zijn volk, dat vanwege zijn zonde door Hem getuchtigd was, maar dat Hij nu weer Zijn gunst wil doen ervaren.

Troost, troost *Mijn* volk, zal *ulieder* God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe: Roept haar toe! Ze moeten het goed horen. En wat moeten ze dan goed horen uit de mond van hun God? Wel, drie dingen! Allereerst: dat haar strijd vervuld is! Haar "strijd", dat is haar lijden, haar vernedering, haar verdrukking in de tijd van de ballingschap. Door Babel? Ja, maar Babel was slechts instrument in de hand van God, Die de zonde van Zijn volk wilde bezoeken. Maar aan die bezoeking zal nu een einde komen. Haar strijd is nu vervuld. Heeft het volk in de ballingschap nu genoeg gezwoegd voor zijn wrede slavenrijvers? Ja, zo schijnt het. Maar in werkelijkheid heeft een Ander voor het volk gewerkt, gestreden en geleden. Het is de Christus! Zijn Naam wordt hier weliswaar nog niet genoemd. Maar in al de benauwdheden van Zijn volk was Hij benauwd. En het is op grond van Zijn Knechtenwerk, dat de Heere Zijn loon bij Zich heeft, dat er arbeidsloon is voor Zijn Aangezicht (vers 10). Omdat Hij gestreden heeft, mag er nu een einde komen aan de strijd van Zijn volk, zodat nu hun strijd "vervuld" is. En het loon, door Hem verdiend, betekent genade-loon voor Zijn volk, en vergelding voor Zijn vijanden.

Het tweede, dat de troostende God Zijn volk laat toeroepen, is "*dat haar ongerechtigheid is verzoend.*" Dat wil zeggen: de schuld van het volk is betaald, volkomen betaald. Door wie? Door het schuldige volk zelf? O nee! In hoofdstuk 43 zegt de Heere zelfs, dat zij Hem hebben vermoeid met al hun vermeende "prestaties". Maar de grond, de rechtsgrond, waarom God Zijn volk genadig kan zijn en wil zijn, ligt in het verzoenend Borgwerk van de lijdende Knecht des Heeren. Om de overtreding Zijns volks is de plaag op Hem geweest. Hij, de Christus Gods, heeft Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld. En alleen daarom mag en zal nu Zijn volk vrijuit gaan.

Troost, troost *Mijn* volk, zal *ulieder* God zeggen. Spreekt tot het hart van Jeruzalem, en roept haar toe:

ten eerste: dat haar strijd vervuld is. Ten tweede: dat haar ongerechtigheid verzoend is; en

ten derde: *dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden.* De verklaring van deze woorden is niet zo eenvoudig weer te geven. De bedoeling zal wel zijn, dat het volk nu dubbele zegen ontvangt uit de hand des Heeren, die eerst de tuchtroede hanteerde, maar die nu een overvloed van genade (dubbel!) op Zijn volk zal doen neerstromen. En het geheim ligt ook hier alleen in Christus, Die genade bij God door Zijn zoenbloed verwierf. Genade voor schuldigen, die geen penning hebben om te betalen. Genade, gefundeerd in het recht, waaraan Christus voldeed, door Zelf tot een vloek te worden.

Lezers, welk een troost voor een schuldig volk. Die troost is nu bij God te verkrijgen. Ze is verworven door Christus. Zijn komst naar deze vloekbeladen wereld hebben we pas mogen herdenken. En Hij is gekomen "om de treurigen Sions te troosten; dat hun gegeven zou worden sieraad voor as, vreugde-olie voor treurigheid, het

gewaad des lofs voor een benauwde geest."

We hebben ook de jaarwisseling weer achter ons. Mochten we 1996 ingaan, delend in die enige troost in leven en in sterven, als het wettig eigendom van die getrouwe Zaligmaker? Gekocht en betaald met de prijs van Zijn bloed?

De Heilige Geest is de Trooster. En Hij troost met Christus. Hoe?

Hoe werkt Hij die troost uit? We hopen er in een volgend nummer wat meer van te zeggen. Vanuit Jesaja 40. Maar het is ook vandaag nog waar: Zalig, die treuren; zij zullen vertroost worden!

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

Voor de eerste keer in 1996 mogen we de mededelingen "Van de administratie" weer schrijven en u doorgeven wat we in de laatste weken van 1995 hebben ontvangen.

In de eerste plaats werden 3 nieuwe abonnees opgegeven en verder ontvingen we aan giften voor ons blad f 3.213.50, hierin is begrepen een gift van f 3.000,- van de Stichting Fonds van de Heuvel. Voor de school in

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dundas werd overgemaakt door de diaconie van de Chr. Geref. Kerk van Meerkerk f 200,-, door de diaconie van de Chr. Geref. Kerk van Dordrecht-Centrum f 700,- en door de Stichting Fonds van de Heuvel f 8.000,-.

Voor al deze giften en bijdragen, kleine en grote, zowel voor ons blad, als voor de school in Dundas, zeggen we u allen, ook namens het bestuur van de school, heel hartelijk dank.

Binnenkort kunt u de acceptgirokaarten voor betaling van het abonnementsgeld van dit jaar weer tegemoet zien. We hopen dat u allen spoedig de pen ter hand neemt, de kaarten invult en opstuurt naar de Postbank of naar uw eigen bank, die wel voor betaling zorgdraagt.

Het is u bekend en dat kunt u wel begrijpen ook, dat de kosten die verbonden zijn aan de uitgave, drukken, verzenden enz., wel 3 keer zo hoog is als het vermelde bedrag voor abonnementsgeld.

De commissie van ons blad heeft tot nu toe steeds gemeend het abonnementsgeld niet te moeten verhogen, gezien de vele kleine en grote giften of overbetalingen die wij van u mochten ontvangen.

We hopen dat u ons ook in 1996 niet wil beschamen en de Heere uw harten zal neigen en wij verblijd worden door uw gaven.

P.S. Als u het abonnementsgeld van het vorige jaar vergeten hebt te betalen, zoudt u tegelijkertijd met betaling van het abonnementsgeld van dit jaar, dat alsnog willen doen? Hartelijk dank en we zien met vertrouwen de betalingen weer tegemoet.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Verschijningsdata volgende nummers

De volgende afleveringen zullen D.V.

De toeëigening des heils

Plaats van de toeëigening des heils in prediking en pastoraat

Als iemand geworsteld heeft met het vraagstuk van de toeëigening van het heil, dan is dat Luther wel geweest. In Coram Deo merkt dr. J.T. Bakker op: "De vragen, waardoor Luthers geeste-

weer met de gewone regelmaat verschijnen, dat wil zeggen elke veertien dagen. Het eerstvolgende nummer zal dus donderdag 25 januari verschijnen.

Inleveren copy

Op uitdrukkelijk verzoek van de drukker delen we alle scribenten mee dat de copy uiterst op de donderdag vóór afgaande aan de verschijningsdatum op het redactie-adres binnen moet zijn. Wat later binnen komt kan in principe niet meer geplaatst worden, want dat brengt problemen met zich mee bij de drukker. Het liefst zou ik zien dat de copy woensdag binnen zou zijn, dat is dus acht dagen vóór de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

Het jaar 1996

Een nieuw jaar mochten we ingaan. Velen zijn alleen komen te staan in dit leven. Moge de nabijheid des Heeren ondervonden worden ook door weduwnaren onder de predikanten en door predikantsweduwen. De Heere geve te leven en te arbeiden bij de wetenschap dat het werk Gods doorgaat ondanks alle tegenstand en verzet. Zegene de Heere de arbeid die voor ons blad verricht mag worden. Hij geve lust en kracht om te doen wat ook in dit opzicht gevraagd wordt.

Afscheid Drs. A. Baars van Middelharnis

Drs. A. Baars zal D.V. vrijdag 22 januari 1996 afscheid nemen van Middelharnis. De dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Hervormde Gemeente, Ring, Middelharnis, aanvang 19.30 uur. Na de dienst is er gelegenheid dominee en mevrouw Baars met hun gezin de hand te drukken in het nabij de kerk gelegen verenigingsgebouw "De Hoeksteen". Per 1 februari hoopt Drs. Baars zijn arbeid in Apeldoorn te beginnen als universitair hoofddocent.

AvH.

gehad! Integendeel. De aanvechting deed hem juist verstaan, dat hij op Gods genade aangewezen was. Daardoor heeft hij ervaren, om het met zijn eigen woorden te zeggen, hoe waarachtig, hoe zoet, hoe liefelijk, hoe machtig en hoe troostrijk Gods Woord is.

Hij is gaan wanhopen aan zichzelf en aan alle menselijke mogelijkheden om in het reine te komen met God. De grond van ons behoud ligt buiten ons. Daarom is onze theologie zeker, omdat zij ons buiten onszelf brengt. Ik moet niet staan op mijn geweten, op een persoon of op een werk, maar op de goddelijke belofte, de waarheid, die niet wankelen kan.

Zo is het te verstaan, dat Luthers aandacht allereerst en allermeeft gevangen werd door de bezinning op de heilsweg, waarlangs de genade tot de zondaar komt. Zijn diepste ziele vragen waren: "Ben ik wel heilig genoeg? Heb ik wel voldoende berouw? Ben ik wel uitverkoren?".

Zoals u ziet is de toeëigening des heils niet typisch iets wat gereserveerd is voor de christelijk-gereformeerden, ook al blijft het waar, dat de persoonlijke verhouding tot God in de Chr. Ger. Kerken wel vanouds in prediking en pastoraat centraal gesteld zijn. In de goede zin van het woord bepaalt dat het eigen karakter van het christelijk-gereformeerd zijn.

De verschillende beoordeling van de toeëigening des heils binnen ons eigen kerkverband heeft al voor veel interne spanningen gezorgd. Is de plaats van de toeëigening in onze kerk dan zo bijzonder? Kunnen wij ons als kleine afgescheiden kerk erop beroemen een apart waarheidsbeginsel te bezitten? Dat zij verre! Naar het principe van de Afscheiding hebben wij wel altijd begeerd te leven uit en naar het volle Woord van God. Deze aanvaarding van het volle Woord van God, houdt dan in, niet alleen de belijdenis der waarheid, maar ook de beleving der waarheid. Vandaar dat de vaders der afscheiding steeds het volle accent gelegd hebben op het bevindelijke leven, op het toepassende werk van de Heilige Geest! Dit beginsel, waaruit de kerk der scheiding trachtte te leven, heeft zij dan ook steeds verdedigd bij de spanningen rondom de vragen van: wedergeboorte, geloof, belijdenis des geloofs, viering van het Heilig Avondmaal, prediking, verbondsbeschouwing, gemeente-opbouw, enz... Zij heeft daarbij niet uit het schema van het idealisme geredeneerd, maar

idealisme en realisme duidelijk voor ogen gesteld.

Wie zich nu van Godswege geroepen mag weten tot het ambt, waarin hij gesteld werd, zal steeds iets van die spanning in zijn eigen leven ervaren. Onmogelijk en onbestaanbaar moet het dan ook zijn geen ernst te maken met de vragen, die er leven in de gemeente rondom de toeëigening des heils en de persoonlijke heilzekerheid. (Ik hoop tenminste dat deze vragen leven in de gemeenten, die wij dienen mogen, want zelfs dat is niet zo vanzelfsprekend).

Om op deze ziele vragen het juiste antwoord te geven, is veel wijsheid en inzicht in de Schriften vereist. De rechte snaar en de juiste toon te raken en te treffen zal onze grote zorg moeten zijn in de omgang met mensen. Daar is geen pasklaar recept voor te geven.

Wie zielen vangt, is wijs, zei Salomo al. Maar tussen vangen en verstrikken ligt een groot verschil, dat soms beangstigend dicht bij elkaar kan komen, wanneer wij met onze antwoorden ons niet laten gezeggen door het Woord van God.

Wat hebben wij daarom voortdurend het gebed nodig om de leiding van Gods Geest, persoonlijk en ambtelijk. De rechte zielszorg dient er voor te waken, dat de mensen geen valse zekerheden onder de voeten gelegd worden.

Als ambtsdragers hebben wij een zware en verantwoordelijke taak. Wie kent de persoonlijke verzuchting niet: wie is tot deze dingen bekwaam?

Hoe verleidelijk het soms ook kan zijn, wij mogen in onze ambtelijke dienst bij het geven van geestelijke leiding, niet uitgaan van onze eigen bevinding en deze zeker niet voorop stellen. Wat anders is het om uit eigen bevinding, door Gods genade te mogen weten, waarover of beter gezegd waaruit wij spreken. Wij mogen echter nooit komen met onszelf, maar met de boodschap van onze Zender, de grote Ambtsdrager, de Heere Jezus Christus. Hoe wijs en teergevoelig ging de Heere om met zoekende, vragende en aangevochten zielen (Emmausgangers).

Wat kunnen wij veel leren uit de wijze, waarop Hij de kleinmoedigen heeft vertroost en de zwakken versterkt. Maar hoe wist Hij ook onnavolgbaar de geveinsden te ontmaskeren: "Niet een ieder, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil

van Mijn Vader, Die in de hemelen is". Toch brachten Zijn scherpe vermaningen en terechtwijzingen niets in mindering op Zijn bewogen nodiging om te komen tot Hem. Dat niet allen, die genodigd werden, gekomen zijn, heeft Hem bedroefd. Ebenezer Erskine waagt het zelfs te zeggen, tegen de achtergrond van de strijd, die ook in zijn dagen gekend werd met hen, die de uitverkiezing uitspeelden tegen het Evangelie: "God is hartelijk en in alle ernst, als Hij ons Christus en het behoud in Hem aanbiedt. Het doet Hem pijn aan Zijn hart, als zondaren niet tot Hem komen".

Een vraag, die ons zeker als ambtsdragers moet blijven bezig houden, is of ook wij iets van die pijn en droefheid kennen, wanneer wij weerstand ontmoeten in de gemeente.

Als de welmenende aanbieding van Gods heil in Christus afstuit op de weerbarstigheid van het natuurlijke hart. Wanneer men zich verzet tegen de waarachtigheid van het Evangelie. Hoe blijkt het telkens weer, dat dat Evangelie niet naar de mens is. Dat geldt voor de vrome, maar ook voor de onverschillige mens. Wat kunnen wij niet tegenkomen in de gemeente?

Wij ontmoeten mensen, die wel rechtzinnig spreken, maar zo weinig waarachtig leven. Er zijn mensen, die aan chronische twijfel lijden, maar de vraag blijft of ze ook werkelijk lijden?! Maken zij geen grond van hun twijfel?

Wij komen echter ook mensen tegen, die nooit vragen blijken te hebben. Zij gaan er zonder enige grond vanuit, dat alles wel in orde is of later goed zal komen. Nog nooit is de vraag bij hen levensecht opgekomen: "Hoe krijg ik een genadig God?" Veel eerder durven anderen de vraag op te werpen: "Is God er wel?"

Ach wie zal ten volle het geestelijk klimaat tussen weergeven, waarin wij ons bevinden. Een klimaat, dat ons kerkelijke leven beïnvloedt, zo niet bedreigt aan vele kanten en ook onze "Bewaar het Pand" gemeenten niet voorbij gaat!

We zouden nog kunnen stilstaan bij de oorzaken, waardoor er zo weinig ernst wordt gemaakt met de persoonlijke toeëigening van het heil. Waarom leven er zo weinigen onder de waarachtige beleving van Gods toorn over de zonde. Waarom hebben zo velen voldoende aan "een geloof", waarin men niet verder komt dan het zoeken naar antwoorden op vragen, die ons door de wereld gesteld worden.

Terwijl men het antwoord op de meest wezenlijke levensvraag naar de persoonlijke toeëigening des heils schuldig kan blijven.

Beseft men dan niet, dat Gods genade alles van ons vraagt? Ja zelfs ons eigen leven! Dat ongeloof ons schuldig stelt voor God! Stellen wij ons geweten maar wat gerust, door genoeg te nemen met de prediking van de weg der bekering en laten wij daarom misschien het zoeken van de zekerheid in Christus maar nà? Weigeren wij ons te stellen in de weg, die tot de zekerheid wil leiden? Kunnen wij het dan buiten de persoonlijke vertroosting van Christus uithouden zonder dat onze ziel hunkert naar het verstaan van dat geheim, dat door het geloof gekend en beoefend mag worden.

Het geloof, dat een heilig egoïsme mag kennen, waardoor de aangeboden genade wordt toegeëigend, alsof niemand anders daar enig belang bij had (Erskine).

Ik wil besluiten met nog een enkel woord van twee dienstknechten uit het verleden, die in hun tijd gewikkeld raakten in het bekende conflict van de "Marrow controversy", waarin het ten diepste ging over dezelfde vragen van de aanbidding en de toeëigening van het heil in Christus door het geloof.

Thomas Boston zei in zijn afscheidspreek te Simprin (15 juni 1707) over de toeëigening des heils: "Onze klederen zullen ons niet bedekken, tenzij we ze aantrekken. Het vuur zal ons niet

verwarmen, zo wij er niet bij gaan zitten. Het bestaat in het vastgrijpen van de belofte, die voor de ziel gepast is. De ziel moet de belofte aangrijpen, zij het ook met een bevende hand. De beloften zijn de staf, waarop de reiziger naar Sion steunt. Ik erken, dat de ziel somtijds zichzelf zal bestrijden vanuit de belofte. Zij kan niet zien, dat zij voor haar is. Doch wanneer zij begint te zinken, dan zal zij toch weer de belofte aangrijpen, wat er ook van kome. Wanneer ik dan omkom, zo kom ik om".

In diezelfde geest spraken de gebroeders Erskine zich uit. De toeëigenende daad van het geloof betekende voor hen het eigenlijke van het geestelijke leven. Daaruit bestaat voor de ziel de zoetheid van het geloof. Het voedsel, dat ons opgediend wordt, doet ons geen nut, als wij het niet tot ons nemen. De balsem van Gilead zal de wond van de dochter van Sion niet genezen, tenzij die in het geloof wordt toegepast.

Ebenezer Erskine vergeleek het leven van een christen met dat van een kind in de moederschoot. Wij worden nu gevoed door de navelstreng van het geloof, waardoor wij het leven, de volheid en de gerechtigheid van Christus in ons opnemen. Straks wordt de streng van het geloof doorgesneden en worden wij gevoed door rechtstreeks aanschouwen.

Ds. J.H. van Dijk, Urk.

menend zal de Heere door middel van de verkondiging van het Woord oproepen tot waarachtige bekering. De prediking zal uitgaan tot jong en oud. Het is voor de Heere niet te wonderlijk te bekeren op jonge leeftijd en het is Hem ook niet te wonderlijk dit te doen op middelbare leeftijd en de Heere doet zelfs wonderen aan het einde van het leven. We denken hierbij aan de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard, Mattheüs 20:1-16. Sommigen worden al vroeg gehuurd om arbeider te zijn in de wijngaard. Johannes de Doper was al wedergeboren voordat hij geboren was. Ook Jozef mocht al op jonge leeftijd de Heere vrezen. Vanuit de vreze Gods waarschuwde hij zijn broeders voor het kwade dat zij bedreven. In de vreze Gods mocht hij het uitroepen in de ure der verzoeking ten huize van Potifar: "Zou ik dan dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God?" Hij begeerde te leven, te denken en te spreken ter ere Gods. Ook een Samuël mocht op jonge leeftijd de Heere vrezen evenals een David. Een aards leger heeft jonge recruten nodig. Zo ziet de Heere graag dat er op jonge leeftijd gedacht wordt aan het ene nodige. De heer van de wijngaard gaat ook op de derde ure uit. Ook jong volwassenen worden bekeerd door God. Ook op de zesde ure gaat de heer van de wijngaard uit op arbeiders te huren. We kunnen dan denken aan de leeftijd vanaf veertig jaar. Zouden we hier de namen van Rachab, Manasse en Paulus niet in kunnen vullen? De gelijkenis spreekt ook van de negende ure. Dit betekent dat ook vanaf de leeftijd van 60 jaar mensen worden staande gehouden. Zelfs ter elfder ure. We denken aan de moordenaar aan het kruis. Het was voor hem ter elfder ure dat hij bekeerd werd. Op alle leeftijden is het louter genade. Het kan ook in het pas begonnen jaar nog. Ook voor hoogbejaarden.

De vijanden zijn meegegaan

We denken aan de vijanden van Gods kinderen. Wie zijn die vijanden? Dat zijn de duivel, de wereld en de zonde. De satan is een machtige vijand. Hij gebruikt niet alleen geweld, maar ook list en lagen. De rijkdommen van de wereld stelt hij als heel aantrekkelijk voor. De dienst des Heeren daarentegen als een zware dienst. De satan heeft een eeuwenlange ervaring in het bestrijden en belagen van Gods kinderen. De wereld oefent zuigkracht uit op hen die de Heere mogen vrezen.

Het jaar 1996

Zorgen zijn meegegaan

Aan het begin van het nieuwe jaar dat de Heere ons geeft kunnen we ons afvragen wat er allemaal zal gebeuren. Wat zal er veranderen en wat zal er hetzelfde blijven. We moeten constateren dat er veel is meegegaan het nieuwe jaar in. Ieder zal zo zijn eigen zorgen hebben. Die zorgen zijn met de jaarwisseling niet weggenomen, maar gebleven. We denken aan de eenzamen, de weduwen, de wezen en de weduwnaren. Lege plaatsen zijn gebleven. We denken aan hen die ernstig ziek zijn. Met de jaarwisseling is de ernstige aandoening niet verdwenen, maar ze is meegegaan. De gebreken van de ouderdom zijn ook meegegaan. Zo wordt in het pas begonnen jaar duidelijk onderstreept dat niemand hier een blijvende stad heeft. Zal dit jaar het sterfjaar worden? Hoe zal dat sterven dan zijn? Zal het een

afsterven van de zonden zijn en een ingaan in eeuwige heerlijkheid of zal het een heengaan zijn naar de eeuwige rampzaligheid? We denken ook aan hen die in verzorgingstehuizen verblijven en aan hun familiebetrekkingen. Aan de ene zijde mogen we er erkentelijk voor zijn dat er tehuizen zijn waar Gods Woord de gang van zaken bepaalt, zodat er een sfeer heerst die overeenstemt met datgene wat men thuis gewend was, maar aan de andere zijde zijn er toch ook dikwijls grote zorgen. Onze gedachten gaan ook uit naar hen die geheel of gedeeltelijk de zorg hebben voor een of meer kinderen met een handicap. De zorgen die dat met zich meebrengt zijn ook meegegaan het nieuwe jaar in.

Het Woord Gods is meegegaan

Ook dit jaar mag het Woord Gods weer verkondigd worden. Ernstig en wel-

Het oude bestaan van binnen is daar vatbaar voor. Daarom is die vuile bronwel van binnen zo'n gevaarlijke vijand. Indien Gods kinderen alleen maar naar beneden zouden zien, dan nemen zij talrijke en krachtige vijanden waar. Dan zien zij ook eigen zwakheid. In hen is geen kracht tegen deze grote menigte. Hoe zouden zij ooit staande kunnen blijven tegenover de vijanden? Maar de Heere wil gebeden zijn. Hij wil gesmeekt zijn om hulp en bescherming. Indien het oog naar Boven mag gaan, mag gezien worden op de Koning der Kerk, Die gezeten is aan de Rechterhand des Vaders, Die alle macht heeft in hemel en op aarde. Op het gebed beschermt en bewaart Hij Zijn Kerk. De strijden de Kerk wordt staande gehouden en zal niet ten onder gaan, maar zal uiteindelijk gaan delen in de overwinning die haar Koning voor haar betaald heeft. Er worde geroepen tot den HEERE. We denken hierbij aan de woorden die koning Asa mocht gebruiken, 2 Kronieken 14:11 "HEERE, het is niets bij U te helpen hetzij den machtige, hetzij den krachteloze; help ons, o HEERE onze God; want wij steunen op U en in Uw Naam zijn wij gekomen tegen deze menigte; o HEERE, Gij zijt onze God; laat den sterfelijken mens tegen U niets vermogen." De Heere heeft dat gebed verhoord. De Moren die ten strijde getrokken waren tegen Asa werden verslagen. Een overmacht werd overwonnen door de Almachtige. We lezen dat in 2 Kronieken 14:12 "En de HEERE plaagde de Moren voor Asa en voor Juda; en de Moren vloten." Zo wil de Heere op het gebed de vijanden van de Kerk beteugelen. We moeten allen eerlijk de vraag onder ogen zien aan welke zijde wij strijden. Indien wij nog strijden onder de banier van de satan, zal de ondergang eenmaal ons deel worden. Verandering van koning en aanvoerder is noodzakelijk en mogelijk bij God vandaan. Wie door genade strijden mag onder de banier van Christus zal delen in de overwinning die Christus voor Zijn Kerk heeft behaald.

Tegenspoed en ziekte

We lezen van koning Asa dat hij aan het eind van zijn leven ziek is geworden. Maar hij nam in zijn zieke dagen niet de toevlucht tot de Heere. We lezen in 2 Kronieken 16:12 "Asa nu werd in het negen en dertigste jaar van zijn koninkrijk krank aan zijn voeten; tot op het hoogste was zijn krankheid;

daartoe ook zocht hij den HEERE niet in zijn krankheid, maar de medicijnmeesters." Ik hoop van ganser harte dat het onder ons anders mag zijn. In dagen van ziekte is het nodig de middelen te gebruiken die de Heere geeft, dat zullen wij uiteraard niet bestrijden. Medicijnen zijn in onze tijd voor handen, behandelingen kunnen worden toegepast, de kunde is groot. Maar dat bovenal beseft zou mogen worden dat aan de zegen des Heeren alles is gelegen. Dat onder biddend opzien tot Hem de middelen gebruikt mogen worden en behandelingen ondergaan mogen worden. Er zij door genade onderworpenheid in moeilijke wegen. De Heere make het wel met Zichzelf. Dat de verwachting alleen van de Almachtige en Getrouwe zou zijn. Hij wil gebeden en gezocht zijn. Het is voor Hem ook niet te wonderlijk een moeilijke weg tot eeuwige zegen te stellen. Dan werpt zo'n weg rijke vrucht af. Dan betekent het eeuwige winst.

Op velerlei gebied kan er tegenspoed komen in het leven. Onverwachte tegenslagen zijn mogelijk. Hoe zullen we daar dit jaar onder zijn? Van nature is er opstand en murmureren tegen de Heere. Of er is een doffe gelatenheid. De Bijbel en de belijdenis leren ons dat er geduld in tegenspoed dient te zijn. De Heere geve dat tot eer van Zijn Naam.

Gezondheid en voorspoed

Het is een gave gezond te mogen zijn. De Heere geeft die gezondheid opdat de krachten aangewend zouden worden tot eer van Zijn Naam. Hij geeft de krachten niet om te misbruiken in de dienst van de zonde. Dat stelt schuldig voor God. Mogen we de Heere dankbaar zijn voor gezondheid en krachten die Hij verleent? Echte dankbaarheid wordt alleen gevonden waar de rechteloosheid wordt ingeleefd. Dan is het een wonder nog zoveel te mogen ontvangen en te mogen behouden. Gods Woord en de belijdenis leren ons dat die dankbaarheid er dient te zijn in dagen van voorspoed. Het is maar niet vanzelfsprekend dat de taak en de arbeid weer verricht kan worden. Het is maar niet gewoon dat we onze ledematen kunnen gebruiken. Het zijn gaven die de Heere verleent. Vaak wordt voorspoed vanzelfsprekend gevonden. Er wordt niet bij stilgestaan dat het ook zo heel anders kan zijn en gaan. Het spreekwoord zegt: Ontberen doet waarderen. Pas als iets gemist wordt, wordt gewaardeerd wat men

voor die tijd heeft ontvangen. Dat het door genade zo zou mogen zijn dat er dankbaarheid zou zijn in dagen van voorspoed.

Laatste nieuwjaarsdag

Eenmaal zal die voor ons allen aanbrenken. Voor Matthew Henry was dat de nieuwjaarsdag van het jaar 1714. Deze dag heeft hij in zijn dagboek ondermeer het volgende aangetekend (citaat te vinden op blz. 166 "Een getuige van het Licht" door J. Bout): "Deze morgen heb ik opnieuw mijzelf aan God geheel en al overgegeven, met lichaam, ziel en geest. Vader, ik geef U mijn hart, leid mij dit jaar, tot Uw eer. Maak mij bekwaam om Uw wil te volbrengen! Indien dit jaar een jaar van ziekte of smart zal zijn, een jaar van kruis of verdriet, van lijden of banden, ja indien het mijn sterfjaar zal worden, ik zal met vreugde de wil van God ontvangen. Maar is het een jaar van gezondheid, vrede en vrijheid, zo wens ik, Heere, dat ik het op de juiste wijze mag besteden, zowel in het onderzoeken als in het prediken van Uw Woord en in een gehele afhankelijkheid van de Goddelijke genade, zonder hetgeen ik niets ben of kan doen." Dat in navolging van Matthew Henry de leiding des Heeren in dit nieuwe jaar afgesmeekt mag worden. De Heere geve die begeerte en dat verlangen waar Henry van getuigde om met lichaam, ziel en geest Hem alleen te bedoelen. Dat de gestalte van Henry door genade gekend zou mogen worden. Er zij beoefening van het vertrouwen op de Heere wat het toekomstige betreft zodat praktijk mag zijn wat de Catechismus ons voorhoudt: "En in alles, dat ons nog toekomen kan, een goed toevoorzicht hebben op onze getrouwe God en Vader, dat ons geen schepsel van Zijn liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen alzo in Zijn hand zijn, dat zij tegen Zijn wil zich nog roeren, noch bewegen kunnen." Gods kinderen geldt dat alle dingen moeten medewerken ten goede. Wat de vijanden ten kwade denken, denkt de Heere ten goede. Door genade worde de Voorzienigheid Gods opgemerkt en beleden in al wat gebeuren zal in het pas begonnen jaar.

*Ds. A. van Heteren.,
Barendrecht.*

Ons kind heeft een verstandelijke handicap (1)

Inleiding

Naar aanleiding van het boek "Ons kind heeft een verstandelijke handicap", een christelijke handreiking bij de opvoeding, door Mevr. P.A.J. van Dijke-Reijnoudt, Dr. Seldenrijk en Dr. J. Stolk, 186 blz., f 24,95, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon te Leiden, willen wij enkele keren met u stilstaan bij bovengenoemd onderwerp. Wij putten daarbij stof uit dit boek verschenen in de serie "Praktisch en pastoraal". Velen, zo niet allen, krijgen ermee te maken. Al is het dan niet in het eigen gezin, dan toch wel in familieverband, in de kennissenkring of in de kerkelijke gemeente waartoe men behoort. Ook als ambtsdrager zal het meer dan eens voorkomen dat we ermee geconfronteerd worden. Daarom leek het ons goed hier wat uitgebreider bij stil te staan.

Reacties

Wanneer er een kind met een handicap wordt geboren neemt het leven van de ouders een wending die men niet had verwacht. Er is dan geen sprake meer van een zorgeloos gezinsleven, voor zover daar al sprake van zou kunnen zijn. Toekomstplannen moeten gewijzigd worden. Het kan zijn alsof de wereld ineens stort wanneer een handicap wordt onderkend. Vaak begint het vermoeden bij ouders te rijzen als de ontwikkeling van hun kind in vergelijking met andere kinderen achterblijft. De boeken die geschreven zijn over kinderen met een verstandelijke handicap laten ons zien dat er meerdere reacties mogelijk zijn na de onderkenning van een handicap. Er valt te denken aan aanvankelijke ontkenning. Die ontkenning is een fase in het proces van verwerking en aanvaarding van de handicap van een kind. Ook kan er boosheid en opstandigheid zijn. Wanneer de handicap niet meer te ontkennen valt komt de vraag naar het waarom nogal eens naar boven. Waarom moet dit in ons gezin gebeuren? Waarom wordt deze zorg op ons gelegd? Het is geen eenvoudige zaak om te gaan met de boosheid en opstandigheid van ouders van een gehandicapt kind. Vooral niet als je zelf alleen gezonde kinderen hebt die goed mee kunnen op school. Soms is er ook sprake van schuldgevoelens. Alle ziekten zijn in het algemeen gesproken gevolg

van de zondeval. Kinderen met een verstandelijke handicap maken deel uit van een wereld verloren in schuld, maar in het algemeen gesproken mogen we niet stellen dat hun handicap de schuld van hun ouders is. Er kunnen schuldgevoelens leven bij de ouders. De moeder kan zich schuldig voelen omdat zij geen gezond kind heeft voortgebracht. De man kan zich schuldig voelen omdat hij graag naar zijn werk gaat teneinde de gedrukte sfeer in het gezin te ontlopen. Er kunnen aan de zijde van de ouders schuldgevoelens zijn ten opzichte van het gehandicapte kind omdat er enerzijds wel goed voor gezorgd wordt, maar anderzijds toch een afwijzing in het hart wordt gevoeld. Tenslotte zijn teleurstelling en verdriet als reactie mogelijk. Het krijgen van kinderen betekent de vervulling van een diep verlangen. Kinderen worden ervaren als kroon op het huwelijk. Wanneer het kind dan anders is dan andere kinderen brengt dit vaak een gevoel van teleurstelling met zich mee. Zo'n kind hadden de ouders niet verwacht. De vraag rijst wat er van dit kind zal worden. Het krijgen van een gehandicapt kind is doorgaans een bron van verdriet. Van groot belang is dat er goed contact is tussen man en vrouw. Als omstander is het heel belangrijk geduldig naar de ouders van een gehandicapt kind te luisteren. Bovenal is het gebed noodzakelijk. Wat kan het ouders van gehandicapte kinderen goed doen wanneer zij bemerken mogen dat er voor hen en het kind wordt gebeden. Bijzonder als er in de gemeente een of meer gezonde kinderen geboren mochten worden is het een goede zaak aandacht te besteden in het gebed aan ouders die zich gesteld zien voor de opvoeding van en verzorging van een kind dat meer liefde, aandacht en warmte nodig heeft dan andere kinderen.

Aanvaarding

Ook de aanvaarding van een gehandicapt kind behoort tot de reactie op een zware opgave waarvoor men zich gesteld ziet. Het is groot wanneer de Heere in een moeilijke weg de betrekkelijkheid van luxe en plezier gaat leren en het gewicht van de eeuwigheid op het hart bindt. Het zorgen voor een gehandicapt kind vraagt veel van

ouders. Gebed is dan ook onmisbaar. Het huwelijk kan in zo'n moeilijke weg verdiept worden en de band tussen vader en moeder versterkt worden. Samen staan zij immers voor een zware taak. Het komt voor dat een ouder later eerlijk moet zeggen dat hij of zij wel een kind wilde, maar geen gehandicapt kind. Soms moeten ouders eerlijk zeggen dat het heel moeilijk te aanvaarden is dat hun kind een handicap heeft. Het is niet zo eenvoudig om echt te mogen zien dat God het leven zo geleid heeft. Op blz. 30 van het boek vinden we het volgende gebed: "Heere, zie naar ons om, ontferm U over dit kind."

Wat is aanvaarden eigenlijk? Het is ophouden met datgene te willen veranderen wat niet te veranderen is. Het kind dient aanvaard te worden zoals het is. Het kind groeit wel op, maar zal niet in alle opzichten volwassen worden. In mindere of meerdere mate zal het kind aangewezen blijven op anderen. Aanvaarding betekent ook eerlijk onder ogen zien wat het kind niet kan en wat het wel kan. Het houdt ook de bereidheid in te willen zorgen, de taak op zich te willen nemen, verantwoordelijkheid te willen dragen. Kinderen met een handicap zijn bijzonder aangewezen op de zorg van de ouders. Aanvaarding betekent daadwerkelijk die zorg op zich te willen nemen. Te willen zorgen voor dit kind dat aan de zorgen werd toebetrouwd. Op veel geboortekaartjes staat dat de Heere een zoon of dochter toevertrouwde. Bij de geboorte van een kind met een handicap kunnen de vragen zich vermenigvuldigen. De vraag kan rijzen: Waarom is dit kind aan onze zorgen toebetrouwd? Wat heeft de Heere ons hiermee te zeggen? Heeft de Heere er soms een bijzondere bedoeling mee? Het is zeer belangrijk oog te mogen krijgen voor de leiding van God in het leven. We dienen te bedenken dat de gevolgen van de zonde in het gezinsleven gevoeld worden. Hebben we mogen zien dat de oorsprong van alle moeiten de zondeval is? Een moeder kwam tot de volgende ontboezeming: "Ik was zo boos op God. Ik zal maar niet zeggen wat ik allemaal gedacht en ook wel gezegd heb. Ik gaf Hem van alles de schuld. Totdat Hij mij liet zien wie ik zelf was: een mens vol verwijten, een moeder die haar eigen kind afwijst. De waarheid is, dat Hij meer van mijn gehandicapte kind houdt dan ik." (blz. 34).

Anderzijds dienen we toch ook te bedenken dat het krijgen van een kind

met een handicap geen toeval is, geen speling van het lot. De Heidelbergse Catechismus belijdt in Zondag 10 dat er niets bij geval geschiedt. De Heere vertrouwt een kind met een handicap aan ouders toe. Bij de Heere is kracht te vinden in moeilijke omstandigheden. Al is het waar dat de Heere overal in het leven een bedoeling mee heeft, wij kunnen Hem niet altijd narekenen. Het is groot vanuit de nood tot de Heere te roepen. De Heere kan een moeilijke weg in die zin gebruiken dat er voor het eerst naar Hem gevraagd gaat worden. Voor Gods kinderen is het krijgen van een kind met een handicap een beproeving. Maar anderzijds geldt ook dat alle dingen moeten medewerken ten goede. Het leven van een kind met een handicap heeft toch een eigen onvervangbare waarde (blz. 37). Het zij tot troost dat de Heere alle dingen bekend zijn. Dat ouders bijzonder voor hun gehandicapte kind mogen bidden en alles van de Heere zouden mogen verwachten. De Heere wil kracht geven naar kruis.

*Ds. A. van Heteren,
Barendrecht.*

Nieuw initiatief van kerken inzake maatschappelijk werk

Op dinsdag 9 januari 1996 is in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden het diaconaal project voor maatschappelijk werk officieel van start gegaan. Het initiatief daartoe is genomen door een aantal kerken en gemeenten uit Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam en omgeving.

Door de fusies in de genoemde regio is het maatschappelijk werk thans onderdeel van "Waardse Rading". Met de verschillende fusies is de relatie met de kerken bestuurlijk en inhoudelijk nagenoeg geheel verdwenen. Dat is de reden geweest tot het oprichten van een initiatiefgroep, identiteit en hulpverlening, vanuit de kerkelijke gemeenten.

Met de leiding van de afdeling maatschappelijk werk van de "Waardse Rading" zijn gesprekken gevoerd over het herstel van de relatie met de kerken uit de regio. Dit zou betekenen herstel van bestuurlijke participatie en herkenbaarheid van identiteit in de hulpverlening. "Waardse Rading" heeft schriftelijk bevestigd dat er voor de kerken geen ruimte meer zal komen,

behalve deelname aan de zogenaamde reflexiegroep. De initiatiefgroep vanuit de kerken heeft "Waardse Rading" toen schriftelijk geantwoord een tweesporen beleid te gaan volgen:

- de uitnodiging te aanvaarden voor deelname aan de reflexiegroep;
- mogelijkheden te zoeken voor het opzetten van een project voor maatschappelijk werk met een herkenbare identiteit en een relatie met de kerkelijke gemeenten.

De initiatiefgroep heeft toegezegd haar activiteiten te staken als er binnen "Waardse Rading" weer een duidelijke herkenbare plaats is voor de kerkelijke gemeenten uit de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.

In samenwerking met externe deskundigen, waaronder de Nederlandse Patiënten Vereniging en Stichting Schuilplaats is voortvarend gewerkt aan de realisering van het project voor diaconaal maatschappelijk werk. Te beginnen in Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam en directe omgeving. Van daaruit zullen we de mogelijkheden onderzoeken voor de gehele Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden. Eén en ander in nauwe samenwerking met de plaatselijke kerkelijke gemeenten.

In januari is het project daadwerkelijk van start gegaan in samenwerking met de interkerkelijke organisatie Stichting Schuilplaats. Er is een maatschappelijk werkende benoemd voor 20 uur per week. De hulpverlening is beschikbaar voor een ieder uit de regio. De hulpverlener is gehuisvest in Zorgcentrum "Parkzicht" te Sliedrecht en is te bereiken onder telefoonnummer 0184-413108.

Tijdens de officiële presentatie van het project op dinsdag 9 januari 1996 om 16.00 in Zorgcentrum "Parkzicht", heeft de heer W. Huizer, directeur van de Stichting P.S.M.D. te Wierden, gesproken over "Plaats en taak van de christelijke gemeente voor het maatschappelijk werk".

Zendingsdeputaten

Zondag 21 januari D.V. 's avonds 19.30 uur zal Ds. W. van Heest afscheid nemen van de gemeente van Deventer en daarmee tevens zijn taak als voorzitter van de zending beëindigen. Tot D.V. 1 maart zal hij als plaatsvervangend voorzitter fungeren om dan te worden opgevolgd door Drs. J. van Mulligen.

Militairen in het buitenland

Geplaatst namens Deputaten Geestelijke Verzorging Militairen der Chr. Ger. Kerken in Nederland

P. Burghardt:

NAPO 881-52-58
3509 VH Utrecht

J. Feijen:

Opl. Kpl. rnr:74.03.01.143
1 (NL/BE) VN Log/T Bat
Stcie, tav keukengroep
NAPO 80
3509 VB Utrecht

T. John Naaktgeboren:

Marinier 1 algemeen KV 1 pel
rnr: 72.09.22.151
KMDet UnmIH
Napo 430
3509 VS Utrecht

K.C. Schouwstra:

NAPO 881-21-21
3509 VH Utrecht

W. Zuiderveld:

rnr: 75.05.08.065, kpl
41 Hrscie LTbrig, SEEDORF
NAPO 880
3509 VC Utrecht

Deputaten verzoeken lezers van ons blad aan een of meerdere personen wat te sturen, waaruit een stuk medeleven blijkt aan hen die zijn uitgezonden. Het sturen van een kaart of een brief kost slechts 80 cent.

CHR. GEREF. BEZINNINGSKRING BINNEN DE CLASSIS LEEWARDEN

Op 19 januari 1996 D.V. hoopt de weleerwaarde heer Ds. A. den Boer van Siegerswoude/De Wilp een onderwerp in te leiden voor de donateurs en belangstellenden.

Onderwerp:

"De Adams en Abrahamspositie in het Verbond".

Plaats:

Chr. Geref. Kerk te Damwoude.
Aanvang: 19.45 uur.

Secr. J. de Vries

Pinksterbloem 16
9104 HW Damwoude
tel.: 0511-425377

Boekbesprekingen

H. Natzijs/H.J. van Dijk, **Zoete banden die mij binden**, Uit het gezelschapsleven in de Alblasserwaard, 319 blz., f 42,50, Uitgeverij den Hertog B.V. te Houten.

Een van de auteurs, dhr. H.J. van Dijk, die we zelf meerdere malen ontmoet hebben, heeft de verschijning van het boek niet meer mogen beleven. Hij overleed 30 december 1992 op de leeftijd van 70 jaar. Het lezenswaardige boek geeft een goede indruk van het gezelschapsleven zoals dat werd aangetroffen in de Alblasserwaard vanaf ca. 1820-1970. Uit de negentiende eeuw krijgen aandacht: Dirk Verheij, Jan de Ruiter, Gerrit Dempster, Willen Verheij, Ds. Cornelis Bouthoorn, Arie Jongeneel, Jan Jongeneel, Adriaan Bons, Cornelis de Vroomen, Marinus van Oostende en Teunis Boom. Uit de twintigste eeuw krijgen aandacht: Hermanus van den Hoven, Arie Swets, Fijgje Bons, Jan Cornelis Tukker, Jan den Besten en Arigje de Bruijn-van Maurik. Achterin het boek vinden we een opsomming van de voornaamste bronnen die gebruikt zijn, een register van persoonsnamen en plaatsnamen. We hebben het boek met belangstelling gelezen. Het is verleidelijk breed te gaan citeren. We doen dit niet maar willen wel enkele dingen aan u doorgeven. Van Jan de Ruiter worden de bekende regels geciteerd: "Dan roept de één doleren, de ander onder 't kruis; mist men de Geest des Heeren, is 't overall abus." We lezen dat tijdens de ambtsbediening van Ds. Bouthoorn in Groot-Ammers de kermis werd afgeschaft. Wegens de uitgebroken cholera verbood de plaatselijke overheid het houden van de kermis in 1892 en het jaar daarop besloot de gemeenteraad mede door een schrijven van de kerke-raad aan haar gericht over deze zaak tot definitieve afschaffing van de jaarlijkse kermis. Wat de opgenomen brieven van Fijgje Bons betreft constateerden wij een oneffenheid in de volgorde op de blz. 256, 257 en 258. Overigens staan er opmerkelijk weinig spellingsfouten in dit keurig uitgevoerde boek. Vanaf blz. 267 wordt geschreven over Jan den Besten die in beschoonen toestand vanuit het café de Chr. Geref. Kerk van Noordeloos binnenstapte. Ds. de Groot las juist zijn tekst uit 1 Petrus 4:18 "Indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?" Dit sloeg bij hem in en hij brak met

zijn zondige levenswandel. Jan den Besten was de eerste die onder de prediking van Ds. de Groot bekeerd werd. Een interessant boek, zeker voor de oudere inwoners van de Alblasserwaard, maar ook voor hen die elders wonen en ook voor de jongeren om te zien hoe de Heere vroeger heeft gewerkt in ons vaderland.

Drs. B. Stam, **Lessen in de Heidelbergse Catechismus**, 132 blz., f 9,95, Uitgave Groen-educatief.

De auteur is directeur van de Rehobothschool te Geldermalsen. De 60 lessen in dit boekje zijn ontstaan in de praktijk. Ze zijn bestemd voor leerlingen in de bovenbouw van de basisschool. Na de vragen en antwoorden van de Catechismus volgt een korte uiteenzetting en een aantal vragen die beantwoord dienen te worden. Een geschikt hulpmiddel tot verdieping in de Heidelbergse Catechismus, niet alleen op school, maar ook in de gezinnen en op de catechisatie.

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begraafnisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg. Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

De Stichting Bureau Kraam- en Gezinszorg bemiddelt tussen hulpaanvragers en zelfstandige gediplomeerde verzorgenden en helpt daar waar geen tv aanwezig is.

Voor uw hulpaanvraag en inlichtingen kunt u bellen:

**Ons nieuwe
telefoonnummer is:
0318 - 52 77 99**

Voor kraamhulp graag tijdig bellen.

*Plaats uw
familieberichten
in
Bewaar het Pand*

De Voorziening Gereformeerde Pleegzorg (VGP) van de Stichting Gereformeerd Jeugdwelzijn (SGJ)

nodigt u uit voor een

**Informatie-avond
Pleegzorg**

*Te houden op D.V. 23 januari 1996,
aanvang 19.30 uur.*

*Plaats: Donaudreef 21, 3561 EL
Utrecht.*

De VGP zoekt crisisopvangouders en pleegouders die jongeren in de leeftijd van 0 tot 18 jaar voor korte of langere tijd willen opnemen.

Tijdens deze avond wordt informatie verstrekt over hoe u pleegouder kunt worden en wat er van pleegouders wordt verwacht. Een en ander zal worden toegelicht door een ervaren pleeggezin.

U kunt zich voor deze avond tot uiterlijk maandag 22 januari 1996 telefonisch aanmelden bij de VGP, telefoon 030-2610795.

*Voor vragen kunt u terecht bij
Jolanda den Hartog-Kok, of Harrie
Janssen.*